

Uočavanje uzročno- posljedičnih veza (5.-8. razred)

Autori su učitelji povijesti
Zadarske, Šibensko-kninske,
Splitsko-dalmatinske i
Dubrovačko-neretvanske
županije i viša savjetnica
L. Miletić (AZOO)

Uočavanje uzročno – posljedičnih veza

5. i 6.razred

Učenik će moći:

- Nabrojati** uzroke i posljedice povijesnih događaja;
- Uočiti i objasniti** vezu između uzroka i posljedica proučavanog povijesnog događaja;
- Razlikovati** uzrok od povoda;
- Uočiti** da događaji imaju više od jednog uzroka i posljedice;
- Primjenjivati** pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti;
- Uočiti** da su uzroci povezani s povijesnim razdobljem;
- Prepoznati, navesti i objasniti** utjecaj prošlih događaja na sadašnjost;
- Prepoznati** različite kategorije uzroka i posljedica nekog događaja.

Odličan:

Točno i potpuno nabroja, opisuje i objašnjava uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava. Samostalno uočava i tumači veze između uzroka i posljedica. Razlikuje uzrok od povoda događaja. Prepoznaje, navodi i objašnjava utjecaje prošlih događaja na sadašnjost. Ispravno koristi pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti. Prepoznaje različite kategorije uzroka i posljedica nekog događaja i uočava njihovu povezanost s povijesnim razdobljem.

Vrlo dobar:

Točno nabroja, opisuje i objašnjava uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava. Uočava i tumači veze između uzroka i posljedica. Povremeno mu treba postavljati potpitanja. Uočava da događaji i pojave imaju više od jednog uzroka ili posljedice. Razlikuje uzrok od povoda događaja. Prepoznaje i navodi utjecaje prošlih događaja na sadašnjost. Ispravno koristi pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti. Prepoznaje različite kategorije uzroka i posljedica nekog događaja

Dobar:

Djelomično točno opisuje uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava. Uočava veze između uzroka i posljedica. Potrebno mu je postavljati potpitanja i navoditi ga na odgovor. Uočava da događaji i pojave imaju više od jednog uzroka ili posljedice. Razlikuje uzrok od povoda događaja. Uglavnom ispravno koristi pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti. Poznaje jednu ili dvije kategorije uzroka.

Dovoljan:

Uz često postavljanje potpitanja učitelja i navođenja na odgovor prepoznaje uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava. Uočava da uzroci proizvode posljedice. Ističe potrebu samo za jednim uzrokom, onim najistaknutijim. Ima poteškoća s određivanjem uzroka i povoda događaja. Djelomično koristi pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti.

Nedovoljan:

-Unatoč potpitanjima od strane učitelja, učenik nije odgovorio na većinu postavljenih pitanja. Ni uz nastavnikovu pomoć i navođenje ne uspijeva navesti uzroke i posljedice pojedinih događaja. Nije usvojio ključne pojmove vezane uz kauzalnost. Ne povezuje uzroke s posljedicama niti razlikuju uzrok od povoda. Za učenika su uzroci sve što se dogodilo prije događaj o kojem se govori.

Uočavanje uzročno – posljedičnih veza

7.i8. razred

Učenik će moći:

- Objasniti** uzroke i posljedice povijesnih događaja i pojava;
- Analizirati** uzročno-posljedične odnose i višestruke uzroke uključujući važnost pojedinca, utjecaj ideja i ulogu slučaja u povijesnim događanjima;
- Raščlaniti** uzrok od povoda;
- Primjenjivati** pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti;
- Procjeniti** utjecaj prošlih događaja na sadašnjost;
- Razlikovati** kratkoročne i dugoročne uzroke i posljedice;
- Odrediti** različite kategorije uzroka i posljedica nekog događaja;
- Objasniti** kako različite kategorije uzroka mogu dovesti do različitih interpretacije prošlosti;
- Uočiti** na koji način vrijednosne prosudbe povjesničara ili suvremenika utječu na objašnjavanje događaja ili uzroka;
- Stvoriti** vlastitu hijerarhiju uzroka, objasniti izbor i kriterije rada.

Odličan:

Točno i u potpunosti objašnjava uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava. Samostalno analizira uzročno-posljedične odnose i višestruke uzroke uključujući važnost pojedinca, utjecaj ideja i ulogu slučaja u povijesnim događanjima. Samostalno procjenjuje utjecaj prošlih događaja na sadašnjost. Ispravno koristi pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti. U stanju je odrediti različite kategorije uzroka i posljedica nekog događaja i objasniti njihov utjecaj na interpretacije prošlosti. Točno uočava i razlikuje kratkoročne i dugoročne uzroke i posljedice. Kreira vlastitu hijerarhiju uzroka koju potkrijepljuje argumentima.

Vrlo dobar:

Točno objašnjava uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava. Uz pomoć učiteljevih potpitanja analizira uzročno-posljedične odnose i višestruke uzroke uključujući važnost pojedinca, utjecaj ideja i ulogu slučaja u povijesnim događanjima. Raščlanjuje uzrok od povoda događaja. Samostalno procjenjuje utjecaj prošlih događaja na sadašnjost. Ispravno koristi pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti. Opisuje različite kategorije uzroka i uz pomoć učitelja objašnjava njihov utjecaj na interpretacije prošlosti. Ponekad ne razlikuje kratkoročne i dugoročne uzroke i posljedice. Kreira vlastitu hijerarhiju uzroka ali s manjkavom procjenom.

Dobar:

Djelomično točno opisuje i objašnjava uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava. Uočava veze između uzroka i posljedica. Treba mu postavljati potpitanja. Razlikuje uzrok od povoda događaja. Teško uočava i procjenjuje utjecaj prošlih događaja na sadašnjost. Uglavnom ispravno koristi pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti. Poznaje jednu ili dvije kategorije uzroka. Mehanički (linearno) interpretira kauzalnost.

Dovoljan:

Uz veliku pomoć učitelja opisuje uzroke i posljedice prošlih događaja i pojava. Teško uočava veze između uzroka i posljedica. Često mu treba postavljati potpitanja i navoditi ga na odgovor. Ističe potrebu samo za jednim uzrokom, onim najistaknutijim. Ima poteškoća s razlikovanjem uzroka od povoda događaja. Djelomično koristi pojmove koji se odnose na koncept kauzalnosti.

Nedovoljan:

Unatoč potpitanjima i navođenju od strane učitelja nije odgovorio na većinu postavljenih pitanja. Nije usvojio ključne pojmove vezane uz kauzalnost. Ne povezuje uzroke s posljedicama niti razlikuju uzrok od povoda. Ne razumije zašto su neki uzroci važniji od drugih. Za učenika su uzroci sve što se dogodilo prije događaj o kojem se govori.